Muistio maa- ja metsätalousvaliokunnan kuulemiseen 10.5.2017
Maa- ja metsätalousministeriö, luonnonvaraosasto
Metsäneuvos Marja Kokkonen

METSÄTALOUS

- **Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2018-2021**

Metsätalouden määrärahat 2016-2021 (milj. euroa)

		2016 TP	2017 TA	2018 Kehys	2019 Kehys	2020 Kehys	2021 Kehys	Muutos 2016/2021
30.40.44	KEMERA-tuki	52,653	56,23	56,23	56,23	56,23	56,23	+3,577
30.40.45	METSO-ohjelma	3,027	3,027	5,027	5,027	5,027	5,027	+2,0
30.40.46	Suomen metsäkeskus	40,8	41,2	39,4	38,4	38,4	38,4	-2,4
30.40.53	Eräät luonnonvarat. valt.avut	1,279	1,332	1,132	1,132	1,132	1,132	-0,147
30.64.50	MH:n julkiset hallintoteht.	5,754	5,514	5,514	5,514	5,514	5,514	-0,24
	YHTEENSÄ	**103,513**	**107,303**	**107,303**	**106,303**	**106,303**	**106,303**	**+2,79**

Muut momentit, joista rahoitusta metsätalouteen 2016-2021 (milj. euroa)

		2016 TP	2017 TA	2018 Kehys	2019 Kehys	2020 Kehys	2021 Kehys	Muutos 2016/2021
30.01.05	Luken toimintamenot	90,4	79,1	71,8	71,0	70,6	70,6	-19,8
30.40.22	Luonnonv.- ja biot. edistäm.	14,78	16,88	14,88	4,88	4,88	4,88	-9,9

Pääministeri Sipilän hallituksen säästöt metsätalouteen 2016-2021 (milj. euroa)

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
30.40.45	Metso	-3	-3	-1	-1	-1	-1
30.40.47/ 30.40.44	Pienpuun energiatuki/Kemera	-12	-12	-12	-12	-12	-12
30.40.46	Metsäkeskus	-2	-1,6	-3,4	-4,4	-4,4	-4,4
30.40.53	Eräät Metsätalouden valtionavut	-0,194	-0,194	-0,341	-0,341	-0,341	-0,341
SÄÄSTÖ YHTEENSÄ		**-17,194**	**-16,794**	**-16,741**	**-17,741**	**-17,741**	**-17,741**

- Metsätalouteen kohdistetut säästöt säilyvät kehyskaudella 2016-2021 lähes saman suuruisina kasvaen lievästi loppua kohti 17,7 milj. euroon/v

- Veroperustemuutoksissa huomioitu vuodesta 2017 lähtien metsänomistusrakenteen kehittäminen ja metsätilojen sukupolvenvaihdosten edistäminen (Biotalous ja puhtaat ratkaisut, Kärkihanke2: Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä):
  - Laki perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta (metsätilojen sukupolvenvaihdosten edistäminen).
  - Laki tuloverolain muuttamisesta (yrittäjävähennys)
- Metsätalouteen kohdistuu lisäyksenä mom. 30.40.22 hallituksen kärkihankerahoitusta vuosille 2016-2018 yhteensä 13 milj. euroa

30.40.44 Kemera-tuki

- Uusi Kemera-laki astui voimaan 1.6.2015. Rahoituspäätöksiä voidaan uuden Kemera-lain nojalla tehdä vuoden 2020 loppuun asti ja menoja maksaa vuoden 2023 loppuun. Vanhan lain nojalla tehdyistä päätöksistä aiheutuvia menoja voidaan maksaa vuoden 2019 loppuun saakka.
- Uusi Kemera-laki oli suunniteltu vuotuiselle 68 milj. euron määrärahatasolle. Kun käytettävissä oleva määräraha on HO-säästöjen seurauksena noin 12 milj. euroa pienempi, on Kemera-lakia ja siihen liittyvää asetusta ollut tarpeen muuttaa sekä vuoden 2016 keväällä että vuoden 2017 keväällä. Varat suunnataan Suomen metsäkeskuksen esittämällä tavalla metsän hoidon ja puun saatavuuden kannalta vaikuttavimmalla tavalla.
- Tukiehtojen muutos johti keväällä 2016 taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon hakemusten ruuhkautumiseen. MMM joutui keskeyttämään rahoitushakemusten hyväksymisen edellä mainittujen työlajien lisäksi terveyslannoitusten osalta. Taimikon varhaishoidon hakemuksia voitiin jälleen hyväksyä 10.10.2016 alkaen, terveyslannoituksen hakemuksia 1.1.2017 alkaen ja nuoren metsän hoidon hakemuksia 20.4.2017 alkaen.
- kuluvan vuoden II LTAE:een valmistellaan esitystä uudelleen budjetoitavaksi vuodelle 2016 budjetoidut, käyttämättä jääneet määrärahat, yhteensä 11,02 milj. euroa.
- kehyskaudella myöntämisvaltuuden määrä vuonna 2018 on 59 milj. euroa ja vuosina 2019-2020 44 milj. euroa/v. Myöntämisvaltuus on sopeutettu määrärahakehysten mukaisesti ja sen määrässä on otettu huomioon se, että vuonna 2016 myöntämisvaltuutta lisättiin 30 milj. eurolla.

30.40.22 ja 30.40.45 Metso-ohjelman rahoitus

- Momentilla 30.40.45 on käytettävissä 5 milj. euroa. Määrärahasta käytetään ympäristötukeen noin 3,4 milj. euroa ja luonnonhoitohankkeisiin noin 1,6 milj. euroa. Määräraha mahdollistaa toimenpiteet noin 3200 hehtaarin alueella.
- METSO-ohjelman 82 000 hehtaarin tavoitteeseen pääseminen vuoteen 2025 mennessä edellyttäisi runsaan 6 milj. euron vuotuista määrärahatasoa.
- Momentin 30.40.22 määrärahasta käytetään noin 0,5 milj. euroa Metson valtakunnallisten hankkeiden rahoittamiseen.

30.40.53 Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (S 2 v)

- Momentilla vähennystä 0,2 milj. euroa. Siemenviljelysten perustamisohjelma ei ole edennyt suunnitellulla tavalla ja momentille on kertynyt vuosittain säästyviä eriä.
- Luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhdistyksille myönnettävät avustukset kohdennetaan entiseen tapaan luonnonvaratalouden kasvua ja kilpailukykyä edistävään kehittämistoimintaan ja viestintään (Työtehoseura, Suomen metsäyhdistys, Mustilan Kotikunnassäätiö). Rahoitettavien hankkeiden pitää palvella julkisia tarpeita, eivätkä ne saa sisältää valtiontukea.

30.40.46 Suomen metsäkeskus

- Momentilla on käytettävissä 39,4 miljoonaa euroa vuonna 2018, missä on laskua 1,8 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Vähennys muodostuu eduskunnan vuodelle 2017 myöntämän kemerahakemusten käsittelyyn tarkoitetun 0,4 milj. euron lisärahoituksen poistumisesta ja yhteensä 1,4 milj. euron kehyssäästöjen kohdentamisesta. Vuodesta 2019 lähtien rahoitus laskee tasolle 38,4 milj. euroa.
- Metsätalouden aktivoituminen biotalouden investointien edetessä lisää metsäkeskuksen tehtäviä. Samanaikainen sopeutuminen laskeviin kehyksiin edellyttää toimintojen tehostamista, sähköisen asioinnin kautta saatavien säästöjen hyödyntämistä sekä keskittymistä ydintehtäviin.
- Suomen metsäkeskus ei voi 2017 alusta voimaan tulleen lakimuutoksen mukaan enää harjoittaa liiketoimintaa.

30.64 Metsähallitus

- Metsähallituksesta on muodostettu 15.4.2016 alkaen valtion liikelaitos, jossa julkiset hallintotehtävät on eriytetty omaan yksikköönsä ja jonka markkinaehtoinen liiketoiminta on sijoitettu tytäryhtiöihin.
- Metsähallituksen yleistehtävänä on käyttää, hoitaa ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi ja toimia tuloksellisesti. Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana on sen hallintaan osoitetun valtion maa- ja vesiomaisuuden taloudellinen hyödyntäminen sekä maa- ja vesiomaisuuden hallintaan liittyvää liiketoimintaa harjoittavien tytär- ja osakkuusyhtiöiden osakkeiden hallinnointi.
- Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät luo edellytyksiä luontomatkailulle ja luonnon virkistyskäytölle sekä tarjoaa kansalaisille kattavasti metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia.
- Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2018 tulostavoitteeksi (tilikauden tulos) on asetettu 98,8 milj. euroa. Tavoite vastaa 3,4 prosentin tuottoa Metsähallituksen liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle. Vuoden 2018 tuloksen perusteella liiketoimintakonsernille asetettu alustava tuloutustavoite vuonna 2019 on 100,7 milj. euroa. Tuloutustavoitteen saavuttamiseksi Metsähallitus jatkaa valtion toiminnan talouden kannalta epätarkoituksenmukaisen maan myyntiä ja parantaa liiketoiminnan kannattavuutta.
- Kehyskauden loppuun mennessä tuloutuksen on arvioitu palaavan tasolle 120 miljoonaa euroa/vuosi.

30.01.05 Luonnonvarakeskus

- Vuodesta 2016 vuoteen 2021 kehys laskee 19,8 miljoonaa euroa.
- Luonnonvarakeskuksen uusittu organisaatio tuo tehokkuussäästöjä, samoin toimipisteverkoston tiivistäminen. Ulkopuolisen rahoituksen lisääminen on tärkeää kuten myös tutkimusohjelmien fokusointi ja viranomaistehtävien priorisointi.

Kärkihankerahoitus (Biotalous ja puhtaat ratkaisut, KH: Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä)

- Metsävaratietojen käytön tehostamiseen ja metsänomistajille ja toimijoille suunnattujen uusien sähköisten palvelujen kehittämiseen osoitettu rahoitusta vuosiksi 2016-2018 seuraavasti (mom. 30.40.22):

    - 2016: 4,0 milj. euroa
    - 2017: 5,0 milj. euroa
    - 2018: 4,0 milj. euroa
    - Yhteensä 13,0 milj. euroa
- Metsävaratietohankkeeseen kuluu osana Suomen metsäkeskuksen metsävaratietolain muutos, jolla helpotetaan tietojen saatavuutta; HE on tarkoitus antaa syysistuntokaudella
- Osana hallituksen vuosien 2017-2019 toimintasuunnitelmaa ja vuosia 2018-2021 koskevaa julkisen talouden suunnitelmaa hallitus osoitti Matkailu 4.0 -hankkeen toimenpiteisiin lisäresursseja 16 milj. euroa vuosille 2018-2019. Määrärahasta tullaan esittämään rahoitusta meneillään olevan suunnittelun mukaisesti Metsähallitukselle luontomatkailun edellytysten parantamiseksi momentille 64.50.

Kansallinen metsästrategia

- Kansallinen metsästrategia (KMS) 2025 on valtioneuvoston 12.2.2015 hyväksymä metsäalan kokonaisvaltainen kehittämisstrategia ja sisältää metsäpolitiikan keskeiset linjaukset. Strategialle asetetut päämäärät ovat:
    - Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuville liiketoiminnoille
    - metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja monipuolistuvat
    - metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- Kansallista metsästrategian toteuttamiseksi on priorisoitu 11 hanketta. Niiden lisäksi metsästrategian tavoitteita toteutetaan myös osana jokapäiväistä kehittämistyötä sekä muiden strategioiden ja ohjelmien toteuttamista. Metsästrategian strategiset hankkeet ovat:
    A. Tulevaisuuden metsätieto ja sähköiset palvelut
    B. Metsäalaa tukeva kaavoitus
    C. Uudistuvan metsäalan tilastointi
    D. Aktiivisen metsätalouden, puun markkinoille tulon ja metsänomistusrakenteen kehittäminen
    E. Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä ja resurssitehokas metsänhoito
    F. Metsäalan tutkimusstrategia
    G. Metsäalaa tukeva infrastruktuuri
    H. Uudet työelämän ja koulutuksen yhteistyön toimintamallit
    I. Talousmetsien luonnonhoito
    J. Muut kuin puuntuotannolliset ekosysteemipalvelut - turvaaminen ja markkinoiden kehittäminen
    K. Suomalaisten metsien arvostus
- Kansallisen metsästrategian strategisten hankkeiden rahoitusta koskevat kysymykset käsitellään ja niistä päätetään vuosittain valtiontalouden kehys- ja talousarvioprosesseissa. Strategian tavoitteet ovat perustana julkisen talouden suunnitelmien, niihin sisältyvien valtiontalouden kehysten ja talousarvioiden valmistelussa. Strategiaa toteutetaan näiden puitteissa.
- Osana Biotalous ja puhtaat ratkaisut -kokonaisuutta olevassa hallituksen kärkihankkeessa Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä olevat toimenpiteet metsänomistusrakenteen kehittämiseksi ja metsätilojen sukupolvenvaihdosten edistämiseksi sekä metsävaratietojen hyödyntämisen tehostamiseksi ja metsänomistajille ja toimijoille suunnattujen sähköisten palveluiden kehittämiseksi tukevat Kansallisen metsästrategian hankkeita D ja A. Kärkihankkeiden infrastruktuurikokonaisuus liittyy Kansallisen metsästrategian hankkeeseen G.

- Kärkihankkeiden lisäksi MMM:n painopisteet vuonna 2017 ovat uuden kannuste-järjestelmän linjausten valmistelu ja metsien kasvua lisäävät toimenpiteet (E), monimuotoisuuden edistäminen ja tilastoinnin tietopohjan kehittäminen.